

H.C. Darby: Domesday England. Cambridge University Press 1977. 412 s., hvoraf 21 appendices og et index. 16 × 23 cm. 20,00 Pund.

Dette syvende og afsluttende bind om *The Domesday Geography* opsummerer hovedtrækkene af Englands geografi i året 1086 og giver derved en oversigt over Englands ressourcebasis og økonomiske potentiale — samt skatteevne, i slutningen af 1000-tallet. Forfatteren har valgt at behandle de enkelte økonomiske sektorer i afsluttende kapitler, en fremgangsmåde som nok kan diskuteres, eftersom den ikke muliggør en indbyrdes vægtning af de enkelte sektorer. Trods de mange ypperlige kort er det således vanskeligt at få et overskueligt billede af de forskelligartede, økonomiske regioner, som England også da givetvis har bestået af. I et indledende kapitel (*The Domesday Inquest*) giver Darby en skildring af tilblivelsen af dette enestående, statistiske dokument og fremhæver heri, at mange detaljer rimeligvis er gået tabt ved den oprindelige redaktion, ligesom man må regne med, at en lang række misforståelser har sneget sig ind, bl.a. på grund af inkompetence fra eller vildledelse af de embedsmænd, der var sendt ud. Heller ikke disses instrukser har været lige fyldige, hvorved der optræder en række inkonsistenser i det indsamlede materiale. Kun med hensyn til stednavneangivelserne har det været muligt at dokumentere mangler og fejlslutninger. Der kan næppe heller være realiteter bag det forhold, at køer næsten aldrig er nævnt, mens får, geder og svin overalt optræder i store mængder — Der er grund til at fremhæve de mange i appendixform givne statistiske resumeer, hvor fragmentariske de end kan være ud fra kildestoffet. I disse oversigter ligger der stadig stof til geografisk behandling, bl.a. med henblik på mulige korrelationer med det fysiske landskab, så meget mere som topografiske træk overhovedet ikke indgår i *Domesday Book*.

Det kan ikke undre, at dette omfattende og enestående kildestof, som *Domesday Book* er, har fascineret mange forskere gennem årene, og selv om et udvalg af disse er omtalt i fodnoterne, så havde en bibliografi alligevel været nyttig. På dette punkt henvises man til en foreliggende, selvstændig bibliografi. Det er ikke alene en organisatorisk triumf, at engelske geografer har kunnet præstere dette syvbindsværk, men også at de har været i stand til at delagtiggøre så mange

læsere i deres forskning, at de tidligere bind både foreligger i 2. og 3. udgave.

Viggo Hansen

Hugh D. Clout (edit): Themes in the Historical Geography of France.

Academic Press, London m.fl.st. 1977. 594 s., talr. fig. 24 cm. 18,00 Pund.

Den bedste britiske kender af fransk geografi har sat sig for at samle stof til en fransk historisk geografi til brug for et engelsktalende publikum, og man forventer derfor, at franske geografer vil stå i kø for at bringe bidrag om deres land. Men på dette punkt bliver man skuffet, idet kun 3 franske geografer optræder på bidragslisten: Pierre Bonnaud, André Fel og Pierre Flatrès. Mens de to sidstnævnte lever fuldt op til forventningerne, forekommer P. Bonnauks kapitel anmelderen at falde lidt udenfor, ligesom det i visse henseender er overflødiggjort af Hugh Prince's kapitel om de regionale kontraster i den agrare struktur, hvor de geografiske sammenhænge træder meget stærkere frem. Der udover har udgiveren allieret sig med Keith Sutton, der behandler landvindingerne i det 18. og 19. årh. samt Meirion Jones' helt personlige forskningsbidrag om bondegårds-arkitekturen.

En vis skuffelse over den franske tilbageholdenhed har fået Hugh Clout til selv at tage pennen med ikke mindre end 7 kapitler ud af de ialt 13, samt 2 appendices. Efter anmelderens mening har dette næppe svækket bogens faglige niveau, og næppe heller i skandinaviske øjne, måske fordi man her ser emnet Historisk Geografi på samme måde som briterne. Man må spørge sig selv, om Hugh Clout har været for kritisk over for sine franske kolleger med hensyn til disses angrebsvinkel på historisk geografi, eller er det virkelig sådan, at »faget« ikke mere interesserer de geografiske skoler i Frankrig, hvor dog tidligere human-økologiske studier med stærke bindinger til historie og genesen fejrede store triumfer. Der er noget, der tyder på et vist skel i behandlingen af historisk geografi med Italien, Spanien og Frankrig på den ene side og England med Skandinavien på den anden side, mens Mellemeuropa står et sted midt imellem. Men selvfølgelig kan skillelinjerne ikke trækkes hårdt op. Det er ikke desto mindre en kendsgerning, at man åbenbart skal henviser til en engelsk bog, når man søger oplysning om fransk historisk geografi i dag. Viggo Hansen

Elisabeth Lichtenberger: Die Wiener Altstadt.

Von der mittelalterlichen Bürgerstadt zur City. Franz Deuticke, Wien 1977. 412 s. + 21 kort i kortmappe. 24 cm. Ö. Sch. 980.

Det er resultatet af et mangeårigt, flittigt arbejde, der hermed omsider ser dagens lys, og som umiddelbart imponerer ved sin væld af informationer, der er uden sidestykke i den historisk-geografiske litteratur. Et enestående kildemateriale har da også ligget til grund for udredningen, der tidsmæssigt spænder over de sidste 400 år. En i 1563 udfærdiget *Hofquartierbuch* er i så henseende et fund ved sin detailrigdom og har muliggjort en dokumentation af datidens økonomiske og sociale lagdeling. Dette enestående materiale er analyseret og anskueliggjort i lokaliserede kortbilag såvel som gjort til genstand for en modelbehandling med ganske sigende resultater. Den herpå skabte model er derefter ført etapevis frem via 1600-tallets og 1700-tallets sidste halvdel til det 19. og 20. århundrede. Det er i arbejdet gjort en stor indsats for at tegne et historisk profil af de sociale og økonomiske vilkår, som de giver sig udtryk i Wienerborgernes erhvervs- og boligsituation til forskellig tid. Som den styrende kraft her bagved øjnes storbyens skiftende politiske status og de svære indre såvel som ydre magtkampe, der har været følt både på det militære, det økonomiske og religiøse felt, og som i så rigt mål har været Wiens skæbne. Et gennemgående forskningsperspektiv i arbejdet er især gennemførelsen af et socialt og økologisk synspunkt, der med stort held tegner storbyborgernes situation under skiftende forhold, ligesom ændringer i ejendomstrukturen tydeligt viser magtkampen mellem borgerskabet og de besiddende klasser som adel, kirke og statsmagt. Mere traditionelt er dokumentationen af de rumlige forskydninger inden for handelen mod forstæderne og den i 1800-tallets midte begyndende citydannelse med dens ændringer i branchestrukturen. Det valgte metodeapparat, der omfatter lokaliserede kort, omfattende histogramteknik og modelopstillinger giver en god og hurtig orientering til støtte for tekstbehandlingen. Viggo Hansen

J.F. Gellert og H.F. Kramm: DDR: Land, Volk, Wirtschaft in Stichworten. Verlag Ferdinand Hirt, Wien 1977. 143 s., 26 fig., 35 tabl, 19 cm. DM 18,60.